

Ontwerpverslag vergadering Wetenschappelijke Kerngroep VLIZ
Donderdag, 20 oktober 2011, 14.00 uur
' t Pand, Gent

Aanwezig:

Colin Janssen (voorzitter), Rudy Herman⁽¹⁾ (EWI), Jan Mees⁽¹⁾ (directeur VLIZ), Jaak Monbaliu, Frank Mostaert, Marnix Pieters, Bart Sonck*, Jurgen Tack, Marleen Van Steertegem*, Magda Vincx, Filip Volckaert, Jan Seys⁽¹⁾(verslaggever).

Verontschuldigd:

Kris Cooreman, Roger Dijkmans, Julien De Rouck*, Bart Deronde*, Tom Lenaerts*

* plaatsvervangers

⁽¹⁾ waarnemers

De voorzitter opent de vergadering en dankt de talrijke aanwezigen voor hun komst.

1. Goedkeuring agenda en eventuele bijkomende punten vanwege de leden

Goedgekeurd en geen bijkomende agendapunten

2. Verslag vergadering kerngroep van 17-03-2011: goedkeuring en overlopen actiepunten (bijlage)

Goedgekeurd, mits de opname van de opmerking van Rudy (zie onder).

[Rudy] Bijsturing gewenst bij ESFRI en Duitsland rol. Rudy stuurt nog suggestie voor aanpassing door.

ACTIEPUNT: Rudy stuurt suggestie voor aanpassing verslag door naar VLIZ
--

3. Verslag vergadering klankbordgroep van 16 juni 2011: goedkeuring en overlopen actiepunten (bijlage)

Goedgekeurd.

[Magda] Is er al nieuws i.v.m. oprichting expertengroep m.b.t. toegang tot windparken? Komt later in de vergadering aan bod.

4. Verslag strategische vergadering met raad van bestuur van 27/04/2011: ter kennisgeving (bijlage)

Jan Mees overloopt de belangrijkste conclusies van deze vergadering (cfr bijlage).

[Magda] Wat zijn de financiële randvoorwaarden in de passage: "VLIZ verzekert – mits de financiële e.a. randvoorwaarden voldaan zijn – om minimaal 150 vaardagen te organiseren..."? Betekent dit dat er op termijn mogelijk vanuit de onderzoekswereld middelen zullen moeten worden voorzien? Jan Mees duidt dat wij voor inzet schip afhankelijk van de reder DAB Vloot. Daarom is het nodig dat VLIZ zich tegen mogelijke tekortkomingen die het niet in eigen handen heeft, indekt en niet op een eventuele beslissing van buitenaf kan worden afgerekend. Jan Mees benadrukt dat er momenteel evenwel geen enkele reden is om aan te nemen dat de huidige werkwijze ter discussie staat.

CONCLUSIE: De wetenschappelijke gemeenschap wenst, uit hoofde van de wetenschappelijke kerngroep van het VLIZ, te benadrukken dat het uitermate belangrijk is voor de continuïteit van het zeeonderzoek dat het huidige financieringsmodel behouden blijft.
--

[Magda] I.v.m. het standpunt dat alle mariene data verzameld met Vlaams geld ook in het datacentrum van het VLIZ dienen te belanden. Jan Mees benadrukt dat dit inderdaad de wens is, maar momenteel nog geen verdere doorvertaling kent in feitelijke overeenkomsten met de overheid.

[Jurgen] Was er voorzien in een vervangingsprocedure voor de strategische vergadering van de raad van bestuur? Neen, na de onmogelijkheid van de drie leden wetenschappelijke kerngroep om aanwezig te zijn tijdens betreffende vergadering, lijkt het nuttig hier een oplossing voor te zoeken. Anderzijds

tekenden tijdens deze vergadering wel genoeg vertegenwoordigers uit de wetenschappelijke wereld present om tot een zinvolle interactie te komen.

5. Toelichting over het convenant 2012-2016, incl. vooruitzichten begroting 2012 en verder

Voorzitter Colin Janssen vraagt om de betrouwbaarheid van bepaalde agendapunten (zoals dit punt) te willen bewaren.

Jan Mees licht toe wat de nieuwe beheersovereenkomst – onder voorbehoud van goedkeuring door Vlaamse regering en parlement – inhoudt en wat de consequenties zijn voor de begroting 2012 en verder. Hij benadrukt dat de meeste taken en performantieindicatoren zijn behouden in de huidige vorm, en dat enkel op het vlak van wetenschapscommunicatie nieuwe krijtlijnen worden uitgetekend n.a.v. het inbouwen van het pakket 'Structureel Partnership Wetenschapscommunicatie' in de vaste dotatie en takenpakket. Daarnaast zijn extra middelen voorzien inzake werking, investeringen en onderzoeksinfrastructuur. Door meer werkmiddelen kan bijkomend personeel worden aangeworven. Het investeringsbudget voor de bouw van de Simon Stevin en de renovatie van de walfaciliteiten van 1,1 miljoen EUR per jaar wordt bestendig en opent extra perspectieven naar investeringen toe vanaf 2013. En via ESFRI kan i.s.m. het INBO geïnvesteerd worden in de LifeWatch infrastructuur. Samengevat zijn de meeste aanbevelingen uit de zelfevaluatie weerhouden waardoor het VLIZ de kans krijgt zijn werking te consolideren en gevoelig te versterken.

6. Overlopen en rondvraag informatieve bijlagen (5 bijlagen)

Jan Mees overloopt de highlights uit de informatieve bijlagen (evenementen, projecten, publicaties, onderzoeksinfrastructuur, samenwerkingsovereenkomsten).

[Bart] De bijlagen zaten niet bij de agenda voor het plaatsvervangend lid. Er is inderdaad eerder beslist dit zo te doen, en het aan de effectieve leden over te laten om de bijlagen desgewenst door te sturen naar de plaatsvervanger.

[Rudy] Bestaat er een kortere versie van de CLAMER documentaire? Er is via de website www.clamer.eu een teaser beschikbaar.

7. Mededeling: erkenning VLIZ als lid van het ICSU World Data System

De voorzitter benadrukt dat de erkenning van het VLIZ als lid van het vernieuwde ICSU World Data System (26 centra, waarvan slechts 3 marien) een hele eer is en het resultaat van het harde werk en de mooie resultaten binnen het VLIZ datacentrum.

8. Compendium voor Kust en Zee: referentietermen en samenstelling expertengroep (2 bijlagen)

In bijlage zijn de referentietermen en een voorstel voor samenstelling van de expertengroep m.b.t. het Compendium voor Kust en Zee, terug te vinden. Jan Mees overloopt de inhoud van beide documenten. Tevens wordt gemeld dat de mogelijkheid bestaat om drie vertegenwoordigers van de wetenschappelijke kerngroep op te nemen in de expertengroep.

CONCLUSIE: Magda Vincx, Marnix Pieters en Colin Janssen stellen zich kandidaat om als vertegenwoordiger van de wetenschappelijke kerngroep toe te treden tot de expertengroep Compendium
---

[Jan M.] Steven Degraer heeft te kennen gegeven om als onafhankelijk expert te willen deelnemen aan de expertengroep, vermits hij geen toestemming krijgt van zijn instelling om dit ambtshalve vanuit BMM te doen. Voorstel is – na discussie – om dit alsnog niet toe te staan, wat niet uitsluit om op termijn een uitbreiding met BMM mogelijk te maken. Eventuele tijdelijke toevoeging van welbepaalde experts, in functie van gerichte doelen, moet kunnen.

CONCLUSIE: Het eventueel opnemen van onafhankelijke experts binnen de expertengroep wordt nog even afgehouden, maar ter discussie tijdens één van de eerstvolgende vergaderingen heropgenomen.

[Magda] Wanneer volgt eerstvolgende vergadering? En wie wordt voorzitter? Voorstel is om tweede punt over te laten aan de expertengroep zelf om kandidaten naar voor te schuiven en te selecteren.

ACTIEPUNT: Er wordt zo snel mogelijk een datum voor de eerste vergadering van de expertengroep vastgepind.

CONCLUSIE: De voorzitter zal worden gekozen binnen de expertengroep, door de leden zelf.

[Marnix] Is voorzien in de toevoeging van FOD Mobiliteit en Vervoer? Momenteel niet.

[Filip] Hoe definieer je het begrip Compendium? Jan Mees verwijst naar een blauwdruk die hierrond beschikbaar is, op basis van eerdere discussies en afspraken.

[Magda] In het document komt af en toe de term 'werkgroep' i.p.v. 'expertengroep' voor. Wordt hiermee hetzelfde bedoeld?

ACTIEPUNT: het begrip 'werkgroep' wordt overal in het document gewijzigd in 'expertengroep' om verwarring te vermijden.

[Marleen] Hoe is de rol van de lectoren gedefinieerd t.o.v. kwaliteitsborging? Bedoeling is dat deze kwaliteitsborging finaal bij de leden van de expertengroep komt te liggen en dus niet met zijn volle gewicht door de lectoren dient te worden gedragen.

[Marleen] Er is vrij veel tijd tussen de verschillende vergaderingen van de expertengroep. Mogelijk kan het wenselijk zijn tussentijdse meetings te plannen.

[Jurgen] Wenselijk om "Vlaamse wetenschappelijke instelling" te wijzigen in "wetenschappelijke instelling" om VITO niet uit te sluiten.

ACTIEPUNT: in de documenten m.b.t. het Compendium wordt "Vlaamse wetenschappelijke instelling" gewijzigd in "wetenschappelijke instelling".

9. Onderzoeksinfrastructuur

(a) Inzet van de Zeeleeuw in het Belgisch deel van de Noordzee

Dit punt wordt onderzocht binnen de Kustwacht en er wordt gepoogd afstemming te vinden met BMM omtrent deze kwestie. Anderzijds waarschuwt Jan Mees voor het gevaar dat de vrijheid van onderzoek binnen bepaalde zones in de toekomst niet meer kan gewaarborgd worden. VLIZ is voorstander van duidelijke, wettelijk sluitende en transparante afspraken, vanuit een constructieve dialoog en zonder extra kosten voor de onderzoekers.

[Magda] Kan deze discussie in het kader van een expertengroep worden opgelost of dient een eerder diplomatieke weg te worden gevolgd? Wat kan de rol zijn van de onderzoeksgemeenschap hierin?

CONCLUSIE: De directeur wordt een mandaat gegeven om i.s.m. andere betrokkenen, en in naam van de marien wetenschappelijke gemeenschap en de wetenschappelijke kerngroep van het VLIZ, een oplossing te zoeken om dit dossier te deblokken.

(b) Stand van zaken bouw Simon Stevin

De bouw verloopt naar wens, met op 21 oktober de 'opdrijving' d.i. de tewaterlating van het schip. Eerstdaags volgt dan het transport van de casco naar Nederland. De voorzitter en directeur wensen te benadrukken dat de expertise en het schitterend opvolgingswerk van DAB Vloot hierin van doorslaggevend belang zijn geweest, iets wat ten eerste gewaardeerd wordt door het VLIZ.

(c) Inrichting en gebruik walfaciliteiten en serres

Jan Mees licht de stand van zaken toe. Hij meldt tevens dat het VIOE afziet van één van de pakhuizen om de restauratie van de Kogge van Doel te volbrengen.

(d) Communicatieplan Simon Stevin

De eerste proefvaarten gaan rond de zomer van start. Dit betekent dat er nu al ideeën worden ontwikkeld rond communicatie van het wetenschappelijke gebeuren straks aan boord van de Simon Stevin.

CONCLUSIE: Er zal een trendbreuk worden teweeggebracht m.b.t. de communicatie rond de Simon Stevin en de rol van de wetenschappers hierin. Verdere uitwerking hiervan zal binnen de eerstvolgende maanden gebeuren en worden meegedeeld.

(e) ROV Genesis van de UGent

De ROV Genesis van de UGent is sinds 2006 in beheer en eigendom van de UGent. Deze middenklasse ROV is ook bijzonder gegeerd door diverse Europese en andere internationale topinstituten, vanwege zijn handig formaat en vlotte inzetbaarheid. Momenteel is de inspanning voor het RCMG van de UGent om het onderhoud en de inzetbaarheid te garanderen, te groot aan het worden. Daarom is een voorstel gedaan de ROV aan het VLIZ toe te vertrouwen, met als voorwaarden: (1) dat de ROV voor alle Vlaamse onderzoeksinstellingen ter beschikking kan worden gesteld; (2) dat ook buitenlandse instituten het toestel, tegen betaling, kunnen huren; (3) dat alle beelden verzameld aan boord van de ROV Genesis voor communicatiedoelinden aan het VLIZ worden toevertrouwd. Tegenprestatie vanwege het VLIZ zou zijn een technicus te voorzien die dit onderhoud kan verzekeren en zo de continuïteit garandeert.

[Magda] Het zou een gemiste kans zijn als we daar niet in zouden meestappen, zeker nu ook de Vlaamse overheid getuigt dat ze ook in de toekomst blijft geloven in het VLIZ.

[Jaak] Zonder inzicht in het business-plan is het moeilijk om hier een gedragen oordeel in te vormen, hoewel het ongetwijfeld heel wat mogelijkheden biedt. Ook andere leden geven aan nog onduidelijkheid te zien rond kosten en inzetbaarheid in ondiepe (Belgische) wateren. Daartegenover staat dat het een unieke opportuniteit is, met kennelijk weinig alternatief. Colin Janssen geeft aan dat de investering voor VLIZ zich zal beperken tot de hardwarekost en de kost van een marien technicus.

[Rudy] Geeft aan dat als VLIZ over een ROV zou beschikken, het ook kan toetreden tot een internationaal netwerk dat mogelijkheden opent om ook andere zware onderzoeksinfrastructuur te ontlenen. Grote bezorgdheid is de nood aan een zeer hoge bekwaamheid van de betrokken maritieme technicus en de vraag of één technicus hiervoor volstaat.

Samengevat stelt de vraag zich - mede omdat de UGent geen alternatief lijkt te hebben - of de wetenschappelijke kerngroep zich achter dit plan kan scharen.

CONCLUSIE: Er is enthousiasme over het idee, gezien de grote potentie naar internationalisering, communicatie, etc. Anderzijds zijn er ook onduidelijkheden, die het niet mogelijk maken een finaal oordeel te vellen. De wetenschappelijke kerngroep kan zich scharen achter een provisorisch akkoord, gevolgd door een verdere schriftelijke informering door de VLIZ directeur naar de kerngroep met mogelijkheid om in dat stadium bijkomend advies te geven.

ACTIEPUNT: Jan Mees zal de leden schriftelijk diepgaander informeren over het businessplan van de ROV.

(f) Investeringsplan 2012-2016 en verder, incl. wensen en dromen van de onderzoeksgemeenschap

Oorspronkelijk idee om één expertengroep rond investeringen te starten is verlaten, vanwege te divers. Beter is om meer gericht, met specifieke groepen, te werken in functie van de beoogde investering.

(g) Nieuwe ESFRI infrastructuur

Jan Mees licht toe wat leeft rond de nieuwe ESFRI infrastructuur en wat dit als potenties biedt voor het Vlaamse mariene onderzoek.

10. Brainstorm, eerste aftoetsing van nieuwe ideeën

(a) Data publishing en data journal

Idee zou kunnen zijn om, in navolging van internationale initiatieven m.b.t. het mobiliseren en delen van datastromen, ook in Vlaanderen in te gaan op de tendens om mariene data citeerbaar te maken. VLIZ ondersteunt dit beleid en ziet ook mogelijkheden in de opstart van een nieuwe publicatie ('data journal') waarin datasets worden beschreven en gepubliceerd. Op die wijze worden datasets niet alleen bekend bij een bredere gemeenschap, maar kan de auteur ook zijn/haar auteurschap van een dataset verzilveren. Dit zou uniek pionierswerk zijn naar de internationale gemeenschap toe en de innovatieve rol van VLIZ extra in de verf zetten. Bovendien past het perfect binnen het mandaat van het VLIZ.

[Rudy] Is het de bedoeling een Open Access e-journal aan te maken? Hierrond is binnen IODE reeds verkennend werk gedaan dat inspirerend kan werken.

[Magda] Hierrond kun je alleen enthousiast zijn omdat het een leemte opvult; wel opletten dat het bestaande veld goed afgetoetst wordt vooraleer van start te gaan (cfr. vergelijking met taxonomisch systeem dat de uitwisseling m.b.t. de ontdekking van nieuwe soorten verzekert).

CONCLUSIE: Het idee wordt ondersteund en er is groen licht om hiermee verder te gaan.

(b) Samenwerking met KMFRI, Kenia

Jan Mees schetst de historiek van de samenwerking m.b.t. zeewetenschappen tussen België en Kenia. Vaststelling is dat heel wat mensen die destijds betrokken waren bij deze samenwerking zijn doorgegroeid in belangrijke jobs, zowel hier als in Kenia en dat er nog heel wat potentieel is om die samenwerking nieuw leven in te blazen (rond communicatie, data & information rescue exercise,...). Het idee is om met KMFRI een MoU af te sluiten, gekoppeld aan zeer concrete acties.

[Rudy] Binnen het systeem van de ICP-beurzen (VLIR) kan een dergelijke uitwisseling van jongeren tussen twee landen. Zo zou specifiek ook tussen Kenia en België kunnen worden verkend wat hier kan worden gerealiseerd.

[Magda] Door het afsluiten van een MoU zal de zichtbaarheid zeker toenemen. De zorg dient te zijn dat er geen valse hoop naar financiële stromen wordt gecreëerd. Anderzijds blijkt dat de financiële mogelijkheden van Kenia zelf, i.h.k.v. ICZM-projecten e.d., groter zijn dan destijds.

CONCLUSIE: De wetenschappelijke kerngroep ondersteunt het idee om een MoU tussen VLIZ en KMFRI af te sluiten, m.i.b. in de domeinen data- en informatie rescue en communicatie.

(c) Samenwerking met bedrijven

Er zijn meer en meer vragen vanuit het bedrijfsleven om samen te werken met het VLIZ. Het zou nuttig zijn hierrond een policy te ontwikkelen.

ACTIEPUNT: Dit agendapunt wordt hernomen tijdens volgende vergadering, teneinde mogelijke scenario's te evalueren.

(d) Vrijwilligersnetwerk monitoring stranden

Na gesprekken met INBO en afdeling Kust (MDK) m.b.t. het instandhouden van de olieslachtoffertellingen met vrijwilligers op Vlaamse stranden, en gezien Europese acties rond het inschakelen van het brede publiek bij tellingen van kwallen bv., is het idee gerezen een deels bestaand vrijwilligersnetwerk voor monitoring stranden nieuw leven in te blazen en uit te breiden. Dit netwerk zou eenmaal per jaar samenkomen op een ontmoetingsmoment, basisuitrusting voor veldwerk krijgen en levert in return interessante vondstgegevens van de stranden (zowel dieren, planten, potscherven, vervuiling, etc.). VLIZ biedt de centrale ondersteuning.

CONCLUSIE: De wetenschappelijke kerngroep ondersteunt het idee.

(e) Regionaal netwerk kustvaartuigen Zuidelijke Bocht

VLIZ is bereid - eens de Simon Stevin in de vaart is - om een regionaal netwerk te steunen van middelgrote kustvaartuigen actief in de Zuidelijke Bocht van de Noordzee (UK, NL, F, B). Dit opent mogelijkheden met wetenschappelijke en educatieve meerwaarde.

CONCLUSIE: De wetenschappelijke kerngroep ondersteunt het idee.
--

(f) Andere vanwege de leden?

Geen.

11. Varia

Volgende vergadering van de wetenschappelijke kerngroep gaat door op:

8 december (Pand, Gent)